

De Vriendenkring

Maandblad van de Nederlandse Quakers
het Religieus Genootschap der Vrienden

91e jaargang nr. 1, januari 2020.

Kallan Benson, Quaker activiste op de cover van Friends Journal

De Vriendenkring

ISSN: 0167 – 3807

Maandblad van het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers)

Abonnementsprijs:

Nederland

€30,00 per jaar

Europa en Wereldwijd

€45,00 per jaar

Email abonnement (PDF)

€5,00 per jaar

Deze Vriendenkring is gedrukt op milieuvriendelijk papier met deze drie certificaten

**Het gebeurt helaas vaak dat abonnees vergeten te betalen. Van-
daar het verzoek: Maak van de betaling van het abonnement een
periodieke overmaking.**

Bankrekening: (IBAN) **NL65 TRIO 0212 3772 64** t.n.v. Religieus Genoot-
schap der Vrienden Quakers te Amsterdam met vermelding van
'Abonnement De Vriendenkring'. Voor buitenland: (BIC) TRIONL2U

Nieuwe abonnees, adreswijzigingen en betalingen email:

vriendenkringredactie@gmail.com

Redactieleden:

Eindredactie:

Sytse Tjallingii, Van Nispensingel 5, 8016 LM,
tel. 038-4608461/06-40030923.

Zwolle,

Email: vriendenkringredactie@gmail.com,

Schrijver:

Hylkia Nieuwerth

Redactielid:

Els Ramaker

Correctie:

Hylkia Nieuwerth en Frieda Oudakker

Voor abonnees met gezichts- of leesproblemen was er een gesproken versie
van De Vriendenkring. Als je hier behoefte aan hebt neem dan contact op
met de redactie.

Kopij voor De Vriendenkring is heel erg welkom voor de 15^e van iedere
maand! (Tenzij anders afgesproken).

De Vriendenkring staat in kleur op de website, waar je
nog een schat aan aanvullende en actuele informatie
over de Quakers vindt.

Bezoek daarom geregeld de Quaker website:
www.Quakers.nu

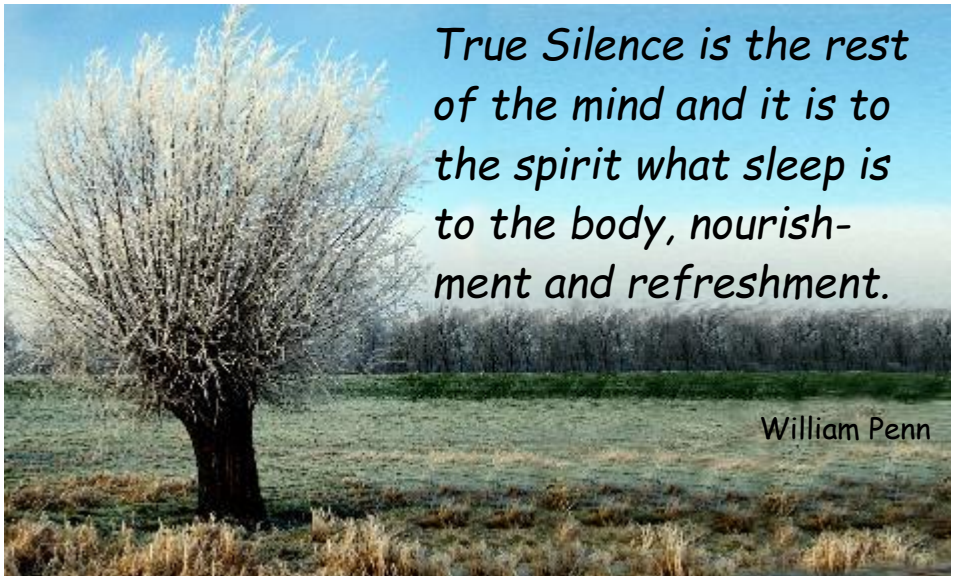
De Nederlandse Quakers hebben twee Facebookaccounts:

Quakers Nederlandse Jaarvergadering (openbaar)

Nederlandse Jaarvergadering (besloten, wil je lid worden mail dan naar de
redactie: vriendenkringredactie@gmail.com

In dit nummer:

Van de redactie.....	4
Ervaar gebed dieper dan woorden.....	5
Groeiend zaadje.....	6
Kerstmis 2019:	7
Uitspraken van William Penn	8
Annemarie Augustijn	9
Stilte na de rode bietensoep.....	11
Najaarsvergadering Nederlandse Quakers	13
Zendbrief van de Quakers in België en Luxemburg	15
Oproep: bevorder Sociale Cohesie.....	17
Lev Tolstoj: profeet voor onze tijd.....	18
Omar Khayyam; Een herontdekte dichter.....	22
Giving up Childhood.....	24
Winter in een tentje op de Balkan	26
Quaker Fancy-Fair 1952	29
“We geven niet op. Nooit.”	34
Jeanette Noëlhuis	36
Vrienden in het hele land	38
Waar zijn Quakerbijeenkomsten?	39
Zo maar wat ideetjes	40

*True Silence is the rest
of the mind and it is to
the spirit what sleep is
to the body, nourish-
ment and refreshment.*

William Penn

Van de redactie

Er gebeurt veel in de wereld om ons heen. Maar misschien ook wel in ons zelf. In ons land demonstreren 35.000 deelnemers voor maatregelen om het klimaat te beschermen. Maar ook boze boeren en bouwers demonstreren. De Britse kiezers kiezen voor het verlaten van de Europese Unie. De uitgaven voor wapens nemen sterk toe. Handelsonoorlogen tussen de US en China. De polarisatie tussen landen en tussen groepen binnen ons land neemt toe lijkt het wel.

Wat kunnen we doen? Nu meer dan ooit de boodschap van het kind, waarvan wordt verteld dat het 2000 jaar geleden in een armoedige stal werd geboren als dakloze vreemdeling, serieus nemen. Dat zal ieder op zijn/haar eigen manier doen. Het eerste dat we te doen hebben, lijkt me, is: zoeken naar die innerlijke bron die ons de moed geeft om diepe liefde en rust te voelen. Elke dag enkele minuten stilte en luisteren naar die innerlijke oneindige bron van energie.

Quaker Geloven en Werken en Quaker Faith & Practice zijn hele waardevolle bronnen van inspiratie. Hoop, moed en liefde kunnen we in onszelf en bij elkaar vinden.

Onze sociale betrokkenheid verplicht ons om het risico te nemen om echt naar die anderen te luisteren, die we wellicht eerder zouden willen vermijden. Wat maakt dat die ander zich zo ongerust maakt, zo verontwaardigd is?

Quakers hebben altijd aan het verbinden van tegengestelde groepen gewerkt. William Penn sloot al een verbond met de Indianen, toen die nog als wilden massaal werden afgeschoten.

John Woolman ging praten met slavenhouders om hen te bewegen hun slaven vrij te laten, lang voordat de slavernij werd afgeschaft.

Quakers in Zuid-Afrika spanden zich in om de apartheidsregering te laten overleggen met het ANC, lang voordat er sprake was van machtsoverdracht. Luisteren en stille diplomatie stelt ons in staat om te veranderen en geeft ook een pad aan voor anderen om elkaar te horen. Onze relatie met mensen is een essentieel onderdeel van ons geloof: het is een manier om contact te maken met God.

Het vuur dat de Quakers in Nederland bewoog om bijvoorbeeld in 1952 een Quaker Fancy Fair te houden kan ons nu ook weer inspireren!

Ik wens je toe dat je bij het lezen van deze Vriendenkring die innerlijke kracht mag ervaren die je hoop en moed geeft om te voelen waarvoor je geboren bent.

Sytse Tjallingii (redacteur)

Ervaar gebed dieper dan woorden

Door Harold Loukes, 1967. Uit Quaker Faith and Practice 2.23

Prayer is experienced as deeper than words or busy thoughts. 'Be still and cool in thy own mind and spirit from thy own thoughts', said Fox. It is marked by a kind of relaxed readiness, a 'letting-go' of the problems and perplexities with which the mind is occupied, and a waiting in 'love and truth': the truth about oneself, the truth about the world, deeper than the half-truths we see when we are busy in it about our own planning and scheming, the love in which we are held when we think of others more deeply than our ordinary relations with them, the love that at root holds us to the world.

Prayer is not words or acts but reaching down to love: holding our fellows in love, offering ourselves in love; and being held by, being caught up in love. It is communion, an opening of the door, an entry from the beyond.

This is the point where secular language fails, for this cannot be spoken about at all: it can only be known.

(Gebed wordt ervaren als dieper dan woorden of drukke gedachten. 'Wees stil en koel in je eigen hoofd en geest, vrij van je eigen gedachten', zei Fox. Het wordt gekenmerkt door een soort ontspannen paraatheid, een 'loslaten' van de problemen en verwarringen waarmee de geest bezig is. Het is een wachten in 'liefde en waarheid': de waarheid over jezelf, de waarheid over de wereld. Deze waarheid is dieper dan de halve waarheden die we zien als we druk bezig zijn met onze eigen plannen en schema's. Het is de liefde waarin we vastgehouden worden als we dieper aan anderen denken dan aan onze gewone relaties met hen. Het is de liefde die ons in de grond verbindt met de wereld. Gebed is geen woorden of daden, maar uitreiken naar liefde: onze medemensen in liefde vasthouden, onszelf aanbieden in liefde; vastgehouden en omhuld worden in liefde. Het is verbinding, een openen van de deur, een ingang van wat boven en buiten ons is. Dit is het punt waar alledaagse taal faalt, want hier kan helemaal niet over worden gesproken: het kan alleen ervaren en gekend worden. Vertaling Marlies Tjallingii)

Groeiend zaadje

Door Erik Dries

Dat zaadje, dat boontje

Dat eikeltje: perfect en eivormig rond;

Het hoeft zich alleen maar te ontwikkelen,

Te groeien in de grond;

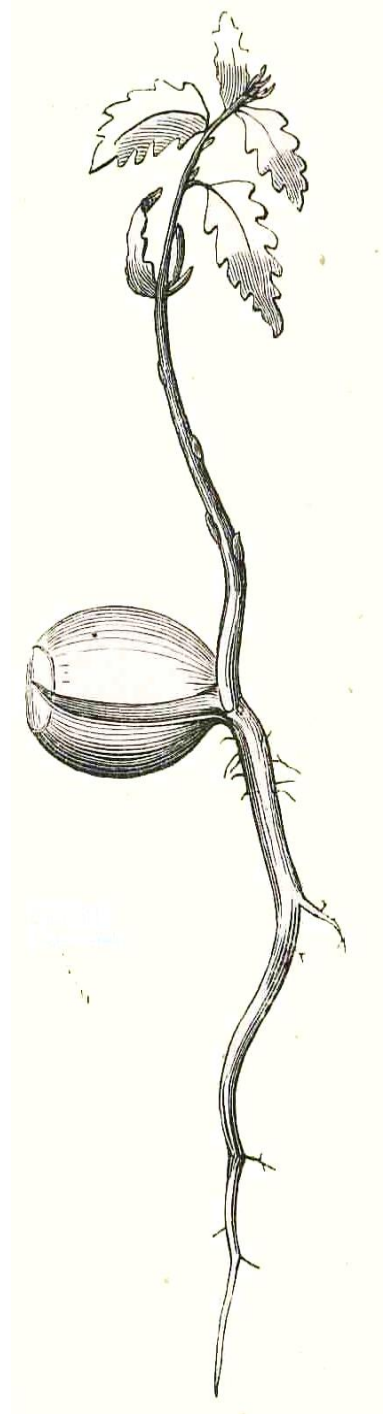
Een worteltje naar beneden en een stengeltje in de lucht,

Een blaadje erbij en al snel draag het vrucht.

Als je dat ziet, word je helemaal blij;

En het allerleukste is,

die eikel, dat ben jij! 😊

Kerstmis 2019:

'Wat er in die dorpsstal gebeurde was – en is nog steeds – belangrijker dan iemand zou kunnen hebben gedacht.'

Uit 'The Friend' door Ern Bernard.

Bernard Coote schrijft over waarvoor we zijn geboren 'De improvisaties in die dorpsstal waren – en zijn nog steeds - belangrijker dan iemand zich had kunnen voorstellen.' Wat het ook is, het verhaal van de geboorte is een inzicht in het menselijk bewustzijn - ons zelfinzicht. Een stal, wijze mannen, een ster, een paar dat onderdak nodig heeft. Het wordt herinnerd, opnieuw verteld, gevierd op elk continent, elk jaar. De plaats ervan in de menselijke geest, zijn invloed in de geschiedenis, is complex. Het is onderwerp van miljoenen boeken, geschreven door de scherpste geesten: zowel ongelovigen als gelovigen. Dit jaar dwingt het toenemende bewustzijn van de impact van de menselijke uitbuiting van deze planeet ons om het onvoorstelbare te overwegen.

In het handboek Extinction Rebellion staat een huiveringwekkende zin van Rowan Williams (aartsbisschop van de Anglicaanse kerk): 'Accepteer de zieke verbeelding van de cultuur die we hebben gecreëerd, en het tellen van de doden begint nu.' We moeten allemaal vragen: 'Is dit waarvoor we zijn geboren?' 'Nooit eerder in onze menselijke geschiedenis hebben zoveel goed geïnformeerde, attente mensen, van alle geloven en zonder geloof, over de mensheid gesproken als nu. Geboorte, incarnatie, benadrukt het mysterie van de geboorte. Plots houden handen een uniek wezen vast, een hulpeloze 'aanwezigheid', met zo'n potentieel om te worden. Quakers zijn altijd gevoelig geweest voor deze zorgen. In 1669 drukte William Penn zich uit in de taal die we nu kennen. Hij schreef: 'Dat het zweet en de moeizame arbeid van de boer, vroeg en laat, koud en warm, nat en droog, moet worden omgezet in het plezier van een klein aantal mannen - dat een voortdurende last moet worden gelegd op negentien delen van het land om de buitensporige lusten en delicate eetlust van de twintigste te voeden, is ... ellendig en godslastering'. Hij zou vandaag uitgesproken kunnen zijn.

Uitspraken van William Penn

Redactie

In het oktobernummer van de Vriendenkring stond al een korte beschrijving van William Penn (1644-1718). Omdat de Algemene vergadering die we van 15 tot 17 mei houden over William Penn gaat, hierbij enkele inspirerende boeken en uitspraken:

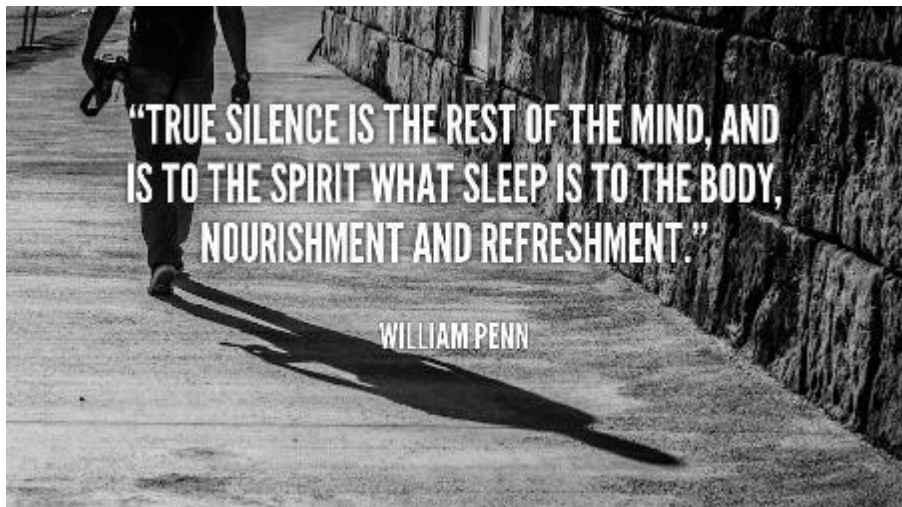
Eén van zijn boeken:

The Rise and Progress of the People Called Quakers;

A Key, Opening the way to every capacity how to distinguish the religion, professed by the People called Quakers, from the perversions and misrepresentations of their adversaries. With a brief exhortation to all sorts of people to examine their ways and their hearts and turn speedily to the Lord.

(Een sleutel, Het opkomen en voortgang van het volk dat Quakers genoemd wordt; een sleutel die de weg opent naar elke bekwaamheid. Hoe onderscheidt u de door het volk beloofde religie die Quakers wordt genoemd, van de perversies en valse voorstellingen van hun tegenstanders? Met een korte aansporing voor allerlei mensen om hun wegen en hun hart te onderzoeken en zich snel tot de Heer te wenden. 128 blz.)

“Wacht in zijn Licht op zijn heilige bewegingen in uw zielen”.

Annemarie Augustijn

(3 mei 1941- 16 november 2019)

Door Joke Hofman

Annemarie werd in Delft geboren, als oudste van vier kinderen. Haar vader was huisarts.

Ze studeerde ergotherapie. In 1963 trouwde ze met Hugo Schoute. Samen woonden ze vanwege Hugo's werk regelmatig een aantal jaren in het buitenland, o.a. in Algerije en Colombia. Ze kregen 3 kinderen.

Annemarie was altijd al kunstzinnig. Met haar tweede man woonde ze in Leidschendam, waar ze tot haar verhuizing, in 2016, heeft gewoond. Ze had daar een atelier, volgde cursussen, organiseerde tentoonstellingen en had een eigen website. Annemarie verhuisde in 2016 naar Wageningen, mede om dichterbij haar kinderen te wonen. Daar leerde ze al snel veel mensen kennen, niet in de laatste plaats door de wandelingen met haar geliefde hond Daiko, die tot een week voor haar dood bij haar is kunnen blijven, mede dankzij een door haar georganiseerd netwerk van mensen die hem de laatste maanden uitlieten.

En ze werd weer lid van een schildersclub. Ik leerde haar in 2016 kennen omdat ze naar een stille samenkomst in Bennekom kwam. Het klikte meteen en ik ben sindsdien heel vaak een kopje thee bij haar wezen drinken. Ik mocht haar map met tekeningen en schilderijen zien, haar haiku's en andere gedichten lezen, haar prachtige natuurfoto's bekijken, samen met haar de hond uitlaten in de uiterwaarden, enz. Ze vertelde wel dat ze de samenkomsten in Den Haag erg miste. En daar was ze ook lid van de gedichtenclub van de

Quakers. Ze was bij de Quakers gekomen, omdat ze op een retraite was, waar Willem Furnée een verhaal hield over de Quakers.

In mei 2018 werd er kanker geconstateerd. We hebben veel intensieve gesprekken gehad: Annemarie hield van het leven, ze wilde nog zo veel....

In augustus van dit jaar bleek dat medicatie niet meer hielp. Na lang met zichzelf gestreden te hebben, koos ze ervoor geen chemotherapie te doen.

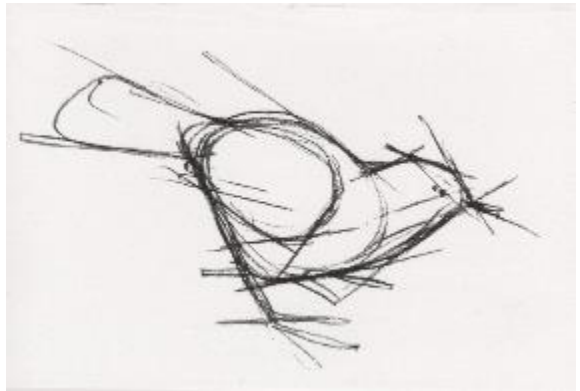
Van een steeds kleiner rondje buiten lopen, werd het de rollator en even later de rolstoel. Een week voor haar dood ging het thuis niet langer, ondanks de vele mensen die hielpen, met name haar kinderen en kleinkinderen. Ze werd opgenomen in het ziekenhuis in Ede.

Tot het einde toe had ze aandacht voor iedereen, niet zelden met een grapje, vaak nog met een wijsheid. En praktische aanwijzingen: De planten moesten nog water, en de brievenbus geleegd. Annemarie wist wat er ging komen en had daar vrede mee.

Op 16 november is Annemarie overleden, 78 jaar oud.

Op de rouwkaart stond deze haiku:

*De avond valt,
nog even
licht de hemel op
diepe stilte daalt in mij*

vogel geschetst door Annemarie, die op de rouwkaart stond afgebeeld

Op 23 november had de uitvaart plaats in de aula van het crematorium in Ede. Er waren honderden mensen, waaronder vijf Quakers. De kinderen hadden een prachtige collage gemaakt met veel muziek, waarin Annemarie te zien was: aan het schilderen, bij de kleinkinderen, lachend, genietend. Bij de uitgang kregen we een bedankkaart met een foto van één van Annemarie's mono-prints.

We hebben haar leren kennen als een open, spirituele, intelligente, warme, hartelijke en gastvrije vrouw met veel humor en wijsheid.

We denken in dankbare herinnering aan haar.

Stilte na de rode bietensoep

Hap-Stil-Snap Zwolle 11 december 2019

Door Marlies en Sytse Tjallingii

Rode Bietensoep, brood humus en salade.
Dan Stilzijn in een kring met negen mensen.
De tekst wordt gelezen:

Ruth Fawell

The treasure

The treasure I had found [in meeting for worship] seemed startlingly simple, and I held this treasure quietly to myself, exploring its significance, feeling it almost too good to be true. Part of its simplicity was that I and others were to start just where we were at the moment and proceed at our own pace from there. How blessed that there were no restraints of belief. The promptings of love and truth were the starting places and we could move at our own pace to recognise them as the leadings of God – the beyond which drew me and others on from our limitations and despairs and smallness's.

(Quaker Faith and Practice 2.06 door Ruth Fawell, 1987)

(vertaling: De schat die ik had gevonden in de Quaker samenkomst leek verrassend eenvoudig. Ik hield deze schat rustig voor mezelf. Ik verkende de betekenis ervan en het voelde bijna te mooi om waar te zijn. Een deel van de eenvoud van deze schat was dat ik en anderen moesten beginnen waar we nu waren en van daaruit verder gingen in ons eigen tempo. Hoe gezegend waren we dat er geen geloofsbeperkingen waren. De ingevingen van liefde en waarheid waren de startplaatsen. We konden in ons eigen tempo bewegen om deze ingevingen te erkennen als de leiding van God. De leiding van God is wat voorbij, boven en om ons heen is en mij en anderen wegtrok van onze beperkingen en wanhoop en kleinheden.)

Dan stilte en uitnodiging om iets te zeggen vanuit de stilte.

Beetje bij beetje de tekst in al zijn nuances laten doordringen tot in mijn ziel.

Te mooi om waar te zijn.

Verrassende eenvoud.

Iedereen in de Quakersamenkomst begint daar waar hij/zij is.

Ingevingen van liefde en waarheid als Gods leiding erkennen.

Wat is waarheid? Is mijn waarheid jouw waarheid?

Of is waarheid dat wat ik op dit moment als waar ervaar en waar ik 'ja' op kan zeggen?

Ervaar ik de waarheid als 'beyond' de werkelijkheid, mijn kloppend hart, mijn ademhaling, mijn lichaam, de kring van vrienden die in stilte bij elkaar is?

Misschien morgen weer een ander waar?

De leiding van God, die ons optilt boven onze alledaagse beslommeringen.

We kunnen van een afstand beschouwen wie we zijn, wat we ervaren, boven onze beperkingen, wanhoop en kleinigheden uitgetild worden.

Zonder de beperkingen van wat we moeten geloven.

Daar waar ze opgelost worden in het Licht van God.

Daar waar ik soms moet huilen van diepe verbondenheid.

Wat een waardevolle schat!

Erkenning en herkenning van liefde.

Verbonden zijn door stilte en ervaringen met een onverwachte diepte.

Tot slot in de kring met de handen in elkaar verbinden en de kern van onze ervaring delen met een enkel woord.

Voedsel voor de ziel.

Verrijkt weer naar huis, de tekst en de ervaringen mee naar huis nemend.

erkennend als leiding ingeveringen van liefde en eigens waarheid tempo
gezorgend met een startplaatsen gelooftsvrijheid vrij ieder in haar
schat te mooi om waar je bent nu en vandaar te zijn een verrassend
God nauwkeurig verder beginnen waar of zijn

Najaarsvergadering Nederlandse Quakers

30 november Amsterdam, Vossiusstraat 20.

door de redactie

Op uitnodiging van de commissie ‘De structuur in het Licht’ waren we op zaterdag 30 november bij elkaar om te praten over de structuur van ons genootschap.

Met als thema een geliefd lied van Kees Boeke:

*‘Ik voel de winden Gods vandaag;
Vandaag hijs ik het zeil.’*

Met als toelichting:

‘Wil je een schip bouwen en uitzeilen op de winden Gods?
Breng dan geen mensen bij elkaar om hout aan te slepen.
Verdeel het werk niet voor hen en geef hen geen orders.
Spreek hen aan op hun verlangen naar de eindeloze zee!’

Als huiswerk vroeg de commissie ons welke spanningen we ervaren, tussen wens en werkelijkheid, tussen inspiratie en organisatie, in de manier waarop

we ons organiseren.

Daarover praatten we in de inleidende plenaire sessie.

We gingen uiteen in 3 werkgroepen met een verschillende insteek:

- 1) Hoe behartigen we de belangen van de Geest?
- 2) Hoe gaan we met elkaar om en in hoeverre gaan we los van elkaar onze eigen gang?
- 3) In hoeverre en hoe willen we onze organisatie vereenvoudigen?

Al van tevoren werden door verschillende maandvergaderingen overwegingen opgesteld (een kleine selectie hieruit):

- 1) Wij hebben eigentijdse passende Nederlandse benamingen nodig. Op de weg daarnaar toe kunnen wij een interessante inhoudelijke uitwisseling hebben en zo meer duidelijkheid scheppen voor binnen en buiten.
- 2) Het verruimen van het ledenaantal moet niet het doel zijn, maar het versterken van onze identiteit en de onderlinge inspiratie.
- 3) Wij moeten het vooral regelmatig over onze spirituele bron hebben.
- 4) We willen de informatie/beslissingsbevoegdheid en verantwoordelijkheid zo breed mogelijk spreiden. Dat is onze natuurlijke tendens als Quakers.

Er was een rijke schakering van bijdragen, Als rode draad voelde ik de sterke inspiratie van de Geest die wij als Quakers ervaren.

Eén citaat: Als wij open willen staan voor wat de Geest ons als ware oplossing influistert, dan moeten wij met dezelfde openheid ook stil zijn (tussen elke bijdrage) en luisteren in ons en naar de ander. Wij laten elkaar goed uitspreken en reageren, ook binnen ons, zonder vooropgezet oordeel. In welke Geest is deze bijdrage bedoelt? In ons taalgebruik laten wij het respect blijken voor 'dat van God in ieder mens'.

In de slotsessie van de najaarsvergadering maakten we een minuut. Op dat moment waren 22 leden/attenders waren. Er waren leden van zes commissies aanwezig.

Minuut 2019/08 over Opvolging najaarsvergadering 2019:

Commissie Structuur in het Licht zal wat vandaag ingebracht is samenvatten en rondsturen.

We vragen onze maandvergaderingen en commissies om te komen met voorstellen om de samenhang in onze manier van werken te vergroten zonder onszelf over te belasten.

Daarbij kan gebruik worden gemaakt van die input van vandaag en van wat er in de voorbereiding hierop geproduceerd is.

We hebben er vertrouwen in dat er iets op gang is gekomen.

Zendbrief van de Quakers in België en Luxemburg

Epistle - Jaarvergadering van België en Luxemburg
Drongen, België 15-17 november 2019

Wanneer we 'Laat ons leven spreken', is het wat zij spreken dat ertoe doet.

Aan vrienden overal,

Wij, hielden onze residentiële jaarvergadering in de abdij van Drongen, bij Gent, van 15 - 17 november 2019.

We verwelkomden onze spreker, Paul Parker, 'Recording' Schrijver van de Britse Quakers. We waren verheugd om Vvrienden te zien van alle drie van onze vergaderingen in Brussel, Gent en Luxemburg, evenals vertegenwoordigers van de Britse jaarvergadering en de Nederlandse jaarvergadering en bezoekers uit België, het VK, de VS en Nederland. We verwelkomden ook 5 jonge mensen, die in hun afzonderlijke programma technieken om te interviewen leerden en deze gebruikten om hun keuzes en hun leven met Paul Parker te bespreken.

Paul Parker

De gekozen thema's van onze jaarvergadering waren "Avontuurlijk leven" en "Vertrouwen op het licht in ons dagelijks leven". Onze spreker deelde met ons zijn spirituele reis waarbij hij zich niet anders kon voorstellen dan een Quaker te zijn. Hij herinnerde ons eraan dat het gebruik van taal een hindernis kan zijn voor ons begrip van het proces van het zoeken naar het Innerlijke Licht. Hij moedigde ons aan om de metafoer te zoeken die tot ons spreekt. Hij gebruikte het beeld van een narcis die, geplaatst in een vaas met water waaraan kleurstof is toegevoegd, langzaam onder invloed van licht de kleur van de kleurstof krijgt. De kracht van transformatie en omarming van het Innerlijke Licht is misschien geen onmiddellijke gebeurtenis, maar een geleidelijk proces.

Avontuurlijk leven, geleid door het Licht, is een constante oefening in het onderscheiden van het pad naar dat Licht. Door te proberen zonder angst te leven, risico's te durven nemen en erop te vertrouwen dat onze aansporingen tot verandering zullen leiden tot transformatie, erkennen we dat we soms in uitdagende situaties belanden, maar dat het belangrijk is hoe we daarmee omgaan.

Het risico nemen om echt naar anderen te luisteren die we instinctief zouden vermijden, stelt ons in staat om open te staan om te veranderen. Het laat ook een weg zien voor hun om ons te horen. Onze relatie met mensen is een essentieel onderdeel van ons geloof: het is een manier om contact te maken met God.

We hebben overwogen wat het betekent om avontuurlijk te leven. We interpreteren dit vaak als een angstaanjagende uitdaging of een opwindende sprong, zoals bij het wachten bovenaan een achtbaan voordat je afdaat. Loslaten wordt gemakkelijker als we weten dat we door onze gemeenschap worden opgevangen op moeilijke paden van de reis. Om een andere metafoer te gebruiken: We hoeven niet de hele trap te zien om de volgende stap te zetten.

We moeten leren om dapper te zijn, om ons Quakerisme naar de rest van de wereld te brengen in het vertrouwen dat we terug kunnen komen naar de Quaker-gemeenschap om gevoed te worden. We moeten beseffen dat geleid worden

door het Licht misschien niet prettig aanvoelt. Wat belangrijk is, is het pad, en om altijd te onthouden dat we onszelf kunnen vergissen, bijvoorbeeld in het falen van Vrienden om kwesties zoals gelijkheid van geslacht, raciale en seksuele geaardheid adequaat aan te pakken. De dingen beginnen te veranderen met dat gevoel van ongemak; we worden niet langer de persoon die we waren voordat de verandering begon.

“Wees een toonbeeld, wees een voorbeeld in alle landen, op alle plaatsen en eilanden, voor alle volkeren, waarheen je ook gaat, opdat jij, te midden van en aan alle soorten mensen, door jouw levenshouding een boodschap kunt brengen. Dan zul je met vreugde over deze aarde wandelen en ‘dat van God’ in ieder mens herkennen en aanspreken. (George Fox, 1656, Quaker Geloven en Werken blz 22)

In en namens de Belgische en Luxemburgse Jaarvergadering,
Ruth Harland, Schrijfver en Phil Gaskell, assistent-Schrijfver

Metafoer van de narcis die kleur opzuigt

Oproep: bevorder Sociale Cohesie

Uit: the Friend, het blad van de Britse Quakers

Quakers behoren tot een groep van geloofs-, geloofs- en gemeenschapsorganisaties die een verklaring hebben ondertekend waarin politici worden opgeroepen maatschappelijke verschillen te genezen. De verklaring van het Faith and Belief Forum roept politici op om 'sociale cohesie centraal te stellen in hun beleid' en zegt: 'Het tegengaan van de groeiende polarisatie in de samenleving is nu een dringende noodzaak.' Het voegt eraan toe: 'We moeten kwesties bespreken zonder toevlucht te nemen tot taal die anderen ontmenselijkt of mensen met verschillende achtergronden tegen elkaar op zet. Dit is met name het geval in een klimaat waarin haatmisdrijven tegen minderheidsgroepen zijn toegenomen.' De verklaring, werd uitgegeven vóór de algemene verkiezingen op 12 december die een grote conservatieve meerderheid opleverde. 'Quakers online' reageerde op het resultaat met de tweets van Quaker Council for European Affairs (QCEA): 'Nu is het niet het moment om toe te geven aan de verdeling. Dit is het moment om nog resoluut samen te staan.' Edward Burrough uit 1659 schreef: " Wij zijn niet voor namen, noch voor mannen, noch voor functies van de overheid, noch voor deze partij, noch tegen de andere . maar we zijn voor gerechtigheid, barmhartigheid en waarheid, vrede en ware vrijheid, zodat deze in onze natie kunnen worden verhoogd.' Oliver Robertson, hoofd van Quaker Peace en Social Witness voor BYM, zei: 'In de kern gaan mensenrechten over het zorgvuldig behandelen van mensen. Ze erkennen dat iedereen belangrijk is, alleen omdat ze menselijk zijn, en dat er dingen zijn die we mensen nooit mogen aandoen. We dringen er bij alle regeringen, die naar voren komen uit de algemene verkiezingen van deze week, op aan om de rechten en waardigheid van iedereen te beschermen.

Uit cijfers blijkt dat in de UK bijna 400.000 meer kinderen en 300.000 meer gepensioneerden in armere omstandigheden leven dan vier jaar geleden.

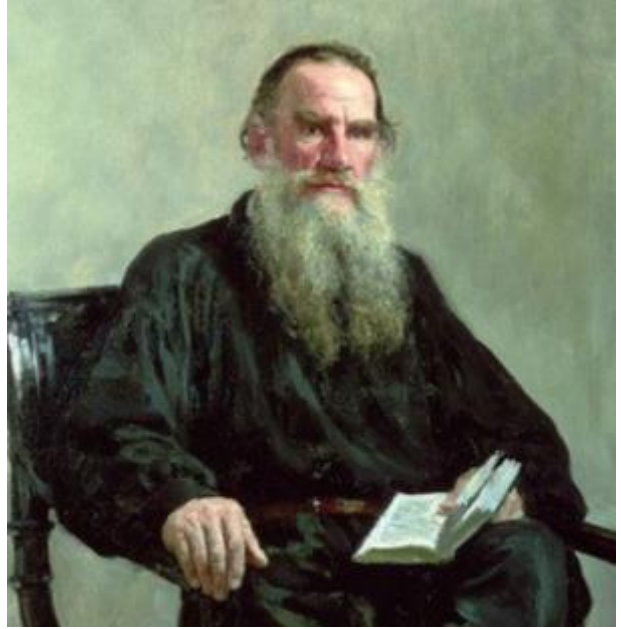

Tiener-jongens in een achterstandsbuurt van Glasgow

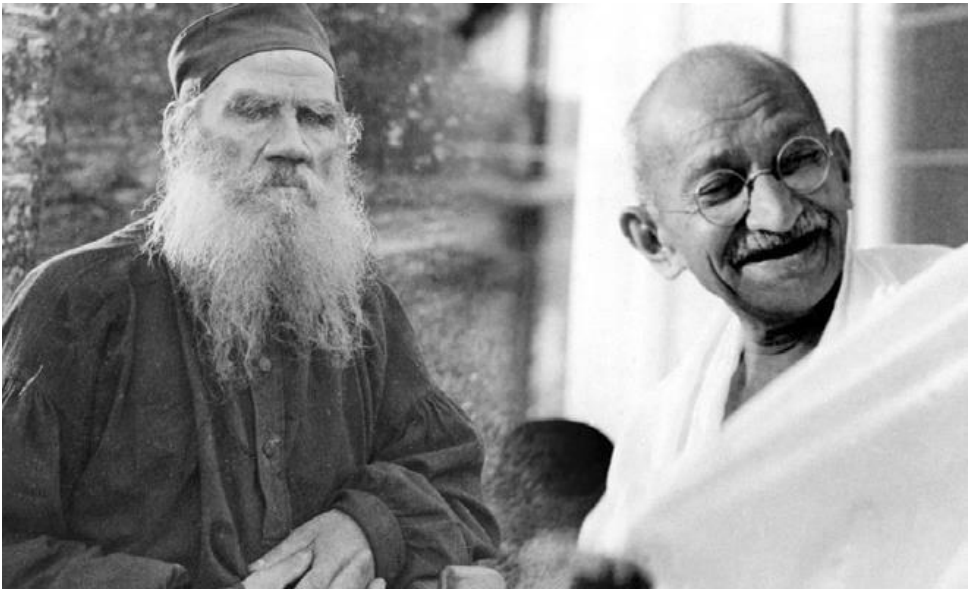
Lev Tolstoj: profeet voor onze tijd

Door Sieuwert Haverhoek

In 2017 vond er in de Nieuwe Kerk te Amsterdam een tentoonstelling plaats onder de titel 'We have a dream', waarbij het leven en werk van Mahatma Gandhi, Martin Luther King en Nelson Mandela werd getoond. Hierin was te zien dat Gandhi met zijn leer en praktijk van geweldloze weerbaarheid sterk werd beïnvloed door Tolstoj. Ook Albert Schweitzer had grote bewondering voor het gedachtegoed van Tolstoj en noemde hem bij de uitreiking van de Nobelprijs voor de Vrede in 1954 de grootste vredesactivist van het eind van deze eeuw.

Wie was deze Lev Nikolajewitsj Tolstoj (1828-1910) en waarom werd hij bewonderd door de grote persoonlijkheden van de twintigste eeuw? Tolstoj wordt algemeen beschouwd als een van de grootste romanschrijvers uit de wereldliteratuur met Oorlog en Vrede (1869) en Anna Karenina (1878). Maar hij raakt, na een avontuurlijk leven, rond zijn vijftigste levensjaar in een diepe existentiële crisis. Hij noemt zich een overtuigd nihilist. Door nood gedreven zoekt hij toch naar de zin van het leven bij alle mogelijke religies en hun heilige geschriften. Tenslotte vindt hij antwoorden in de Bergrede van Christus. Terwijl hij die leest komt de gedachte in hem op: wat is het in mij dat naar waarheid zoekt? Als in een flits beseft hij: God, en Hij leeft in mij! En dus leeft God in ieder mens! Tijdens deze mystieke ervaring wordt de ware betekenis van de Bergrede hem duidelijk, namelijk dat de leer van Christus bestemd is voor ieder mens. Hij schrijft zijn ervaring en de terugblik op zijn leven neer in Mijn Biecht (1880) waarin hij schoon schip maakt met zijn verleden. Hij werkt zijn nieuw verworven visie verder uit in Wat Ik Geloof (1884) en Mijn Kleine Evangelie (1884) tot een radicale religie-overstijgende theologie. De laatste dertig jaar van zijn leven wijdt hij zich met niet aflatende inzet aan zijn vredesmissie.

Mahatma Gandhi (1869-1948) beschouwde Tolstoj als zijn belangrijkste inspirator door zijn leer en praktijk van geweldloze weerbaarheid

Handreiking voor vrede

Zijn boeken worden alle door de Russische censuur verboden vanwege de kritiek op Kerk en Staat die Tolstoj beschouwt als instituties die samenwerken in het onderdrukken en uitbuiten van de arme, gelovige massa. De manuscripten vinden toch hun weg naar het buitenland waar ze worden vertaald en verspreid. In kringen van theologen en wetenschappers worden deze werken met verwondering maar ook met argwaan ontvangen vanwege zijn breuk met het dogmatisch denken en zijn handreiking voor vrede naar andere landen, culturen en religies. Naast kritische commentaren ontvangt Tolstoj ook documenten uit Quaker-kringen over andere historische vredes-initiatieven. Al deze informatie en zijn uitvoerige antwoorden op de kritieken worden later verwerkt in het magnum opus van zijn christelijke werken *Het Koninkrijk Gods is Binnen in U!* (1893). Ook dat boek wordt verboden in Rusland. Tolstoj besluit nu dat zijn christelijke boeken vrij van auteursrechten moeten zijn om zijn universele vredesboodschap een zo groot mogelijke internationale verspreiding te geven. Hij wordt daarbij geholpen door Quaker-vrienden uit Engeland en andere sympathisanten die de vertalingen vanuit het Russisch verzorgen.

Universele wereldvrede

De verdienste van Tolstoj is dat hij de boodschap van universele wereldvrede een theologische basis heeft gegeven met zijn radicale interpretatie van de

Bergrede van Christus. Zijn visie staat haaks op de houding van de dogmatische kerken die geweld vanaf de vierde eeuw mede hebben gelegitimeerd en gepraktiseerd waardoor de christelijke cultuur door velen als gewelddadig wordt beoordeeld. De meeste burgeroorlogen en wereldoorlogen en de daaraan voorafgaande wapenwedlopen, zijn gevoerd door christelijke naties tegen elkaar! De kruistochten, inquisitie, ‘kettervervolgingen’ en het koloniale verleden hebben dat schandelijke beeld versterkt.

Tolstoj biedt een uitweg uit het ‘wij-zij’-denken in al zijn werken van na 1880. Maar hij is overal doodgezwegen, zoals dat met veel profeten en geloofshervormers in de geschiedenis is gebeurd.

Vooral zijn religie-overstijgende visie op de wereldvrede vond in het sterk verdeelde Europa geen weerklank bij politici, kerkleiders en ook niet bij wetenschappers. Men vond hem veel te radicaal in zijn ondermijning van de fundamenteën en structuren van Kerk en Staat.

Dat geldt niet voor een man als Mahatma Gandhi (1869-1948), die Tolstoj als zijn belangrijkste inspirator heeft beschouwd door zijn leer en praktijk van geweldloze weerbaarheid. Deze leer leidde uiteindelijk tot de bevrijding van India, na eeuwen van Engelse koloniale onderdrukking. Gandhi vertelt in zijn autobiografie dat twee boeken hem als jonge vredesactivist in Zuid-Afrika bijzonder hebben geïnspireerd: Het Koninkrijk Gods is Binnen in U! en Unto this last (1860) van John Ruskin.

Profetisch perspectief

De leefregels van Christus vat hij in Wat Ik Geloof als volgt samen: a. niet boos worden en geen boosheid uitlokken; b. blijf trouw aan je eerste (ge)liefde; c. nooit een eed zweren en niet oordelen of veroordelen; d. het kwaad niet met geweld bestrijden maar met vreedzame middelen en e. nationalisme is uit den boze, dus geen wij-zij-denken.

Als mensen deze leefregels toepassen, dan komt in de visie van Tolstoj het Koninkrijk Gods dichterbij. Interessant en baanbrekend is, dat deze leefregels, ontdaan van dogma’s, door alle religies kunnen worden onderschreven en dus een basis vormen voor een universele wereldvrede. Dat is het profetisch perspectief dat Tolstoj schetst. In De Wet van de Liefde en de Wet van Geweld (uitgave en vertaling 2019 door Sieuwert Haverhoek) en zijn Laatste Boodschap aan de Mensheid doet hij aan het eind van zijn leven een laatste profetische appèl aan alle weldenkende en vredelievende mensen.

Zelfverloochening

De visie van Tolstoj kan juist in onze tijd van grote betekenis zijn nu de mensheid is in een cruciale fase van haar bestaan is beland, waar overconsumptie, bewapening en uitputting van grondstoffen de aarde en het leven zelf ernstig

bedreigen. Beslissende keuzes zijn noodzakelijk. Gaan we voort op de huidige weg van ongelimiteerde economische groei ten koste van milieu, grondstofbronnen, veiligheid en klimaat? Gaan we door met megalomane projecten zoals de bewapeningswedloop die ten koste gaan van de armen en kwetsbaren in de wereld, met grote risico's van allesvernietigende oorlogen? Volharden we in het eigen gelijk, onze vermeende superioriteit en schijnzekerheid, gesteund door religieuze en kerkelijke dogma's? Of keren we terug naar de bron (Christus) die inspireert tot vrede, liefde en gerechtigheid, maar die wel zelfverloochening van ons vraagt?

De oude Tolstoj helpt om verantwoorde morele keuzes te maken. Zijn vredesboodschap en geloofsvisie zijn tijdloos en dus ook nu nog actueel en

Tolstoj in zijn werkkamer

inspirerend.

Sieuwert Haverhoek (1945) heeft zich ten doel gesteld de geschriften van Tolstoj, die nooit in het Nederlands zijn vertaald, vanuit het Engels weer beschikbaar te maken en te verspreiden. Hij is via sieuwert.haverhoek@gmail.com te benaderen voor een lezing over Tolstoj en zijn gedachtegoed. Zijn vertaalde werken worden dan gratis ter beschikking gesteld.

Omar Khayyam; Een herontdekte dichter.

Door Thea Droog

Het was in de tweede helft van de elfde eeuw dat er in Perzië een geleerde van betekenis leefde, die beroemd was als wiskundige en astronoom: Omar Khayyam.

Dat deze geleerde ook een literaire reus was geweest, merkte de verbaasde westerse wereld pas in 1859, toen Edward Fitzgerald een boekje met 75 uit het Perzisch naar het Engels vertaalde kwatrijnen het licht deed zien. In het Perzisch heet kwatrijn 'rubai', met als meervoud: rubaiyat.

Fitzgerald gaf zijn boekje uit onder de titel: "Rubáiyát of Omar Khayyam" en hij liet er 200 exemplaren van drukken.

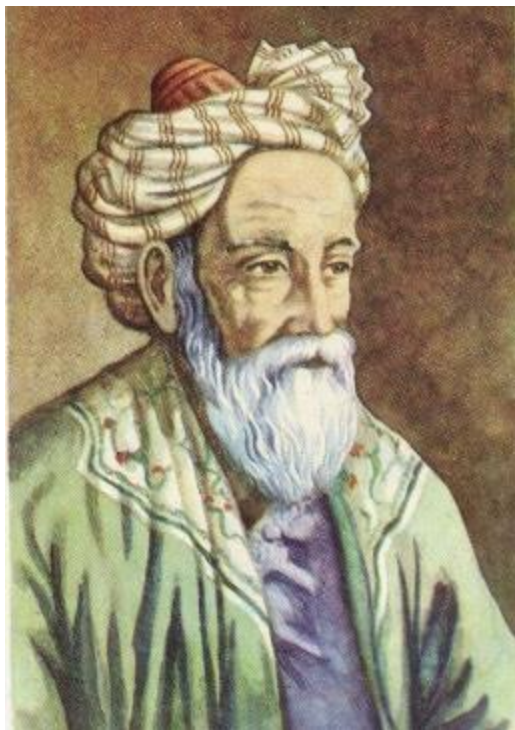
Er waren weinig kopers. Maar de dichter Swinburne begreep dat het hier een van de grote literaire ontdekkingen van de eeuw betrof. Het boekje werd daarna een begerenswaardig object voor verzamelaars. Later kwamen er steeds nieuwe, telkens iets gewijzigde drukken van uit.

Van de geleerde Omar Khayyam is maar heel weinig bekend. Hij werd geboren in Perzië, het huidige Iran in de stad Nisjapoer, 18 mei 1048 en is overleden op 4 december 1123.

Hier enige vertalingen van J. H. Leopold, uit 1979 '):

De tijd maakt vaal, onooglijk en krom
en breekt er alle kracht en brengt ze om;
ik riep: is er iets triesters dan de dood?
Het klonk: de ouderdom, de ouderdom.

Lach om al dit vergankelijke, dezen
ophef; kom drink, wees vrolijk zonder vrezen
Was al de wereld niet een wufte vrouw,
Dan zou het toch nog lang uw beurt niet wezen.

Kom tot mij, tot mijn hart, dat trilt als lover,
vaag weg de angst en al zijn voorgetover;
ik zeg, ik zeg U, ik weersta niet meer,
o God, laat mij niet aan mij zelve over.

En Fitzgerald vertaalde in het Engels ‘’):

Awake! For Morning in the Bowl of Night
Has flung the Stone that puts the Stars to Flight
And Lo! The Hunter of the East has caught
The Sultán's Turret in a Noose of Light.

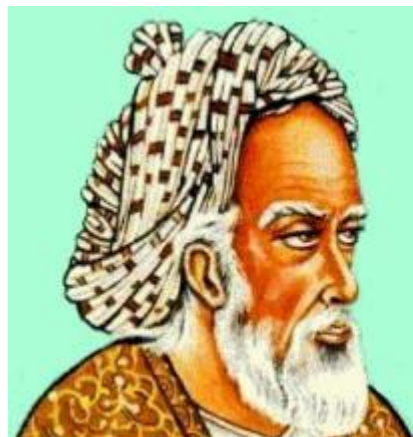
Think, in this battered Caravanserai*
Whose Doorways are alternate Night and Day,
How Sultán after Sultán with his Pomp
Abode his Hour or two, and went his way.

Tot op de huidige dag is het zo dat Fitzgeralds vertalingen in vrijwel elke bloemlezing van Engelse poëzie te vinden zijn en dat talloze Engels-sprekenden over de hele wereld enkele van zijn kwatrijnen uit het hoofd kennen.

‘) de Rubáiyát van Omar Khayyam (en andere kwatrijnen), vertaald door J.H. Leopold. Uitg. Thomas & Eras, 1979.

‘‘) The Rubáiyát of Omar Khayyam. Engelse vertaling Edward Fitzgerald. Dover Publications, INC.; N.Y. 1990.

* *Een caravanserai is een plaats waar karavanen even kunnen uitrusten. En elkaar kunnen ontmoeten.*

***"There was a door to
which I found no key:
There was the veil
through which I might
not see."***

Omar Khayyam

*Er was een deur, waar ik geen sleutel voor vond:
Er was de sluier waardoor ik niets zou kunnen zien.*

Giving up Childhood

(Je kindertijd opgeven)

Samengevat door Joke Hofman

In de wekelijkse mail van Friends Journal stond op 16 december 2019 het volgende bericht, dat hier ingekort volgt:

Greta Thunberg en Kallan Benson kregen in september de Amnesty International's Ambassador of Conscience Award in Washington aangeboden, waarbij Kallan oa zei:

“We willen onze opleiding niet opofferen. We willen onze jeugd niet opofferen. U heeft ons geen keus gelaten. Onze toekomst wordt al opgeofferd door uw inactiviteit. We zullen niet stoppen en terug naar school gaan, totdat jullie ervoor zorgen dat de uitstoot van fossiele brandstoffen stopt. Opgeven is geen optie.”

Kallan Benson is een 15-jarige Quaker van de derde generatie en lid van Annapolis Meeting. Ze vertegenwoordigde de wereldwijde gemeenschap van Fridays for Future (FFF), de klimaatstakingsbeweging geïnspireerd door Greta Thunberg. Het Milieuprogramma van de Verenigde Naties erkende FFF als 'Champions of the Earth'.

Kallan's toespraak begon zo:

Als klimaatstakers voelen we ons een beetje ongemakkelijk bij deze

prijsuitreiking. Prijzen zijn voor het vieren van prestaties, maar de prestatie die we willen, heeft niet plaats gevonden. De wereld bevindt zich in een klimaatcrisis en de acties van de Verenigde Naties werken niet.

Enkele minuten later concludeerde ze:

We begrijpen dat de Champions of the Earth-prijs een grote eer is, maar we kunnen deze niet accepteren. In plaats daarvan zullen we de prijs voor u bewaren, zodat u hem kunt verdienen. U bij de Verenigde Naties bezit de macht om de mensheid van zichzelf te redden. U moet op tijd handelen om de echte kampioenen van de aarde te worden. Dan hebben we allemaal een prestatie behaald die het waard is om tot ver in de toekomst te vieren. We roepen alle mensen met een geweten op voor een klimaatstaking, elke vrijdag. In september 2014 woonde Kallan op tienjarige leeftijd, met een groep Quakers van acht tot tachtig, de eerste People's Climate March in New York City bij. Nadat Maryland in februari 2017 een tijdelijk moratorium op fracking had ingesteld, sloot Kallan zich aan bij een groep jonge Quakers in het werven van een permanent verbod op fracking, dat de staat de volgende maand goedkeurde.

Kallan heeft op verschillende bijeenkomsten gesproken over klimaatactivisme, projecten op Quaker-scholen begeleid en gesproken op Baltimore Yearly Meetings, het Pendle Hill retraite centrum in Pennsylvania, en andere instellingen.

Als je het hele artikel wil lezen:

<https://www.friendsjournal.org/giving-up-childhood-to-avert-climate-catastrophe/>

*Kallan Benson
(tweede van
links), en vier
andere stakers
bij het U.S. Ca-
pitol, April
2019.*

Winter in een tentje op de Balkan

Door Peter van Leeuwen

Een scène van verlatenheid in het geïmproviseerde kamp nabij het dorp Vucjak, op de grens van Bosnië en Kroatië. Het kamp werd in december door de autoriteiten ontruimd.

Combineer vijandig migratiebeleid, agressieve politie tactieken en ijskoud weer: Zo krijg je een humanitaire crisis, dit keer voor asielzoekers op de Balkan. Er zijn inmiddels waarschuwingen dat mensen zullen sterven als temperaturen blijven dalen. Er kwamen steeds meer meldingen van mishandeling en lijden op de grens tussen Bosnië en Kroatië, die ook QCEA bereikten. Er leven daar duizenden migranten en vluchtelingen in geïmproviseerde kampen, nadat ze door de Kroatische autoriteiten zijn teruggedrongen naar Bosnië en Herzegovina.

Eén zo'n kamp, nabij het Bosnische dorp Vucjak*, werd begin december door de autoriteiten ontmanteld na groeiende kritiek op de onhygiënische en inhumane omstandigheden. Veel van de bewoners van dat kamp waren eerder uit Kroatië door de politie naar Vucjak gemarcheerd: 20 km in natte kleding - vaak in vries condities. Zowel migranten zelf als plaatselijke hulp organisaties meldden dat het politieoptreden met geweld en intimidatie met honden gepaard was gegaan.

Bij de ontruiming hadden de Bosnische autoriteiten geprobeerd de bewoners naar een legerbarak bij Sarajevo te transporteren. Velen gingen liever het bos

in om te voorkomen nog verder van de EU-grens te geraken, ondanks slechte kleding en het barre winterweer.

Er wordt momenteel geschat dat er ongeveer 8.000 migranten en vluchtelingen in Bosnië-Herzegovina verblijven. Ze hopen uiteindelijk EU-grondgebied te bereiken. Kroatië - de nieuwste lidstaat van de EU - wil graag toetreden tot het Schengen-gebied voor vrij verkeer. De onmenselijke politie tactieken zijn deel van een poging aan te tonen aan beleidsmakers in Brussel, dat effectieve grenscontrole voor elkaar is.

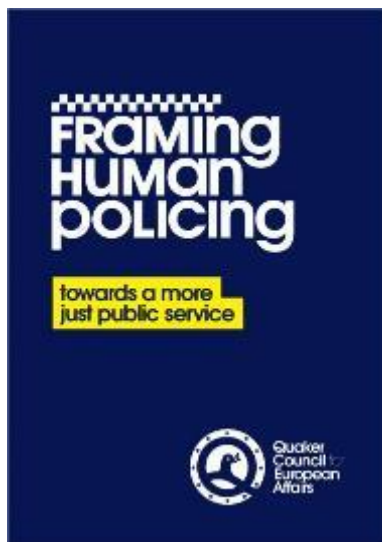
Wat doet QCEA?

In oktober faciliteerde QCEA een ontmoeting tussen betrokken lokale academici en activisten met vertegenwoordigers van EU-lidstaten. Onderwerpen: de kwestie van het politieoptreden, de brutaliteit door mensen onderweg ervaren in Kroatië, en hoe zich dat verhoudt tot hun Schengen-verzoek. De aanwezige beleidsmakers hoorden voor het eerst van de realiteit in het veld. Een geplande aankondiging over toetreding van Kroatië de Schengenzone werd vervolgens vertraagd.

QCEA is zeker niet tegen toetreding van Kroatië tot Schengen. Maar de deelname in Europese overeenkomsten vereist respect voor grondrechten van kwetsbare personen, in plaats van ze te misbruiken om het Schengen doel te bereiken. Dankzij ons werk in stilte om nieuwe verbindingen te vergemakkelijken en belangrijke gesprekken mogelijk te maken, heeft een EU-lidstaat geleerd, dat misbruik van de rechten van migranten en vluchtelingen niet altijd politiek beloond wordt. We blijven de situatie volgen zoals deze zich ontwikkelt

Wat doet QCEA nog meer?

De casus hierboven beschreven sluit aan op een nieuw QCEA boekje (15 blz.) over “menselijk orde handhaven” (titel: ‘Framing Human Policing’). In de afgelopen twintig jaar hebben Europese regeringen en instellingen beleid voor politieoptreden zo gemaakt, dat het aansluit bij Europese waarden: de bredere waarden van vrijheid, de rechtsstaat en - cruciaal - mensenrechten. Politie optreden maakt hier het verschil tussen theorie en praktijk. Worden mensenrechten ook in de praktijk beschermd? Veel migranten en vluchtelingen in Europa ondervinden, dat hun mensenrechten

geschonden worden door politieagenten en privé-beveiligers - precies de mensen die belast zijn met het garanderen van de fundamentele bescherming 'ter plaatse'. In dit nieuwe boekje, *Framing Human Policing: Op weg naar een meer rechtvaardige openbare dienst*, beweert QCEA dat de politie in de 21e eeuw zou moeten streven het voorbeeld op het gebied van mensenrechten te zijn. Daarbij ondersteund door beleid dat de nadruk legt op de universele bescherming die we allemaal genieten. Kortom, politie zou de rechten van iedereen, overal moeten handhaven!

Het boekje is daarom gebaseerd op de Europese code voor politie-ethiek als vastgesteld in de Raad van Europa. De code definieert de doelstellingen van de politie ongeveer als volgt:

Openbare rust, wet en orde in de samenleving handhaven. De grondrechten en vrijheden van individuen beschermen, zoals vastgelegd in de

Europese Conventie over Mensenrechten, Criminaliteit voorkomen en bestrijden, Criminaliteit opsporen, Hulp en dienstverlening aan het publiek.

Het boekje neemt de lezer aan de hand via voorbeelden van goed en slecht politieoptreden, met een nadruk op migranten en grensbewaking.

Het belang van goed politieoptreden is nauw verbonden met de lessen die we van de tweede wereldoorlog en haar ontstaan geleerd hebben. Daarover zeggen we "dit nooit meer!". Dat heeft geleid tot die Europese Conventie en tot onze "Europese waarden", die we nooit mogen verliezen.

Als je op Youtube zoekt met de tekst "framing human policing" kom je een kort promotiefilmpje voor deze publicatie tegen.

Zou jouw Quaker Meeting willen deelnemen aan een webinar over politiegeweld?

QCEA biedt een live webinar van 45 minuten voor een klein aantal Quaker-Meetings op zondag om 12.30 uur. We willen Meetings de mogelijkheid bieden om meer te weten te komen over dit probleem en Vrienden de kans bieden om er rechtstreeks over te praten.

** Zie ook het artikel van Charles Tauber over Bihac, dat vlak bij Vucjak ligt in de Vriendenkring van maart 2019*

De EU zou alle mensen moeten beschermen

Flitsen uit de Quakergeschiedenis II

Quaker Fancy-Fair 1952

door Pieter Ketner

In 1952 werd er door de Amsterdamse Vrienden een grote Fancy Fair (liefdadigheidsbazaar) georganiseerd om gelden bijeen te brengen voor het Centrum werk. Hier volgt eerst een overzicht wat er allemaal aan vooraf ging. In de minuten der Amsterdamse Maandvergadering lezen we:

“De leden van de maandvergadering zijn in principe bereid om volgend jaar Mej. Annelies Schuts, een bekende van het Centrum, te helpen met het organiseren van een Fancy Fair voor het Centrum. Aan de Vrienden wordt gevraagd om tijdens de volgende maandvergadering zo veel mogelijk met vruchtbare ideeën te komen voor het bijeenbrengen van geld voor het Centrum. Ook de hulp van geestverwanten wordt in deze gaarne aanvaard.” (december 1951)

In januari 1952 is er een kort verslag van het werk op het Quaker Centrum. “Zoals U misschien weet, hopen we in de nazomer een fancy-fair te houden ten bate van het Centrum, een gedachte van Mej. Schutz, die ons ook hulp wil geven bij de uitvoering er van.”

De Maandvergadering heeft zich bij monde van enkele Vrienden bereid verklaard hierbij te helpen, maar we hebben nog veel hulp nodig. Heeft iemand een aardig idee voor de fancy-fair, of kan iemand tijd en werkkraft geven? In de Vriendenkring van Mei 1952 volgt een uitgewerkt plan opgesteld door de Fancy Fair Commissie, bestaande uit Annaliese Schütz, Frieda de Vries, Rieke Buter, Emilie Frenkel, Ilse Drücker en Miep Lieftinck. We lezen daarin.

“Na lange overwegingen heeft het Centrum besloten in overleg met de landelijke Commissie, in het najaar een fancy fair te houden.

De verzoeken om hulp en bemiddeling, die dagelijks binnenkomen, zowel op materieel als op geestelijk gebied, kunnen niet meer beantwoord worden, indien wij niet gaan uitzien naar meerdere bronnen van inkomsten.

Na de oorlog hebben we kunnen helpen met de zendingen kleren, die onze Amerikaanse en Engelse Vrienden ons in ruime mate toezonden. Dit was uitsluitend materiele hulp. Daarnaast werd op het Centrum getracht, schakels te leggen tussen allerlei richtingen in de bevolking, verzoenend te werken daar waar zich rassenverschillen toespitsen, en probeerde het Centrum een plaats te zijn waar “dat van God in elk mens”, ook in de tegenstander, werd gewekt. Al deze dingen zijn niet alleen met onze gebeden en gedachten te helpen, maar hiervoor is geld nodig.

Wij willen blijven doorwerken, maar kunnen nu niet meer in die mate op de steun rekenen van Amerika, daar in een wereld waar voor 2/3 nog honger

wordt geleden, wij zeker moeten leren ons zelf te helpen.

Het opzetten van een Fancy Fair is een veeleisende inspanning, maar indien onze vrienden en bekenden mee willen helpen, moet het mogelijk zijn tezamen dit werk te volbrengen. De verantwoordelijkheid voor onze naaste vraagt offers van ons allen.

Laten we bedenken dat ieder op zijn plaats een middelpunt is, een vlam, die anderen kan ontsteken. Alleen dan, wanneer wij waarachtig bezielde zijn, zullen wij onze schroom kunnen afwerpen, en durven vragen, ook daar, waar wij aanvankelijk de moed niet hadden. Het is nog steeds waar “Eén mens mét God is een meerderheid”.

We stellen ons voor de fancy fair te houden in een aula van één der middelbare scholen in Amsterdam, als het kan gedurende de herfstvacantie.

We hopen een 10 tot 15 stands te hebben, en daar nieuwe dingen te verkopen, die wij denken te krijgen van vrienden, bekenden, fabrikanten, winkeliers etc.

Wij willen een goede boekenstand hebben, en wij hopen dat de uitgave van het “Book of Discipline” als dan gereed zal zijn, zodat wij ook o.a. Quakerliteratuur kunnen verkopen. Wij willen een kinderstand met speelgoed inrichten en tot besluit een speciale kindermiddag geven. Een theestand, waar we zoveel mogelijk eigengebakken taart en koek zullen verkopen. Een stand met levensmiddelen (eigen gemaakte jam – mits lekker – is hartelijk welkom).

Wij zijn bezig allerlei firma's te benaderen om hen te bewegen hun waren belangeloos aan ons af te staan.

We zoeken mensen, die willen handwerken en tevens mensen die handwerk materiaal willen sturen. Financiële bijdragen kunnen gestort worden op het gironummer van het Centrum.

Er volgen maanden van hard werken. In september lezen we in een minuut van de Amsterdamse MV:

“Miep Lieftinck heeft ons met grote nadruk onze verantwoordelijkheid voorgehouden voor het doen slagen van de Fancy-Fair. Zij deelt mee dat de medewerking van de buitenwereld zeer goed is, en dat velen graag willen geven aan het Quakerwerk. Voor elk van ons is werk te vinden.

Tenslotte is het zover. De volgende aankondiging wordt in Amsterdam wijd verspreid.

“Bezoekt de QUAKER FANCY-FAIR” op 30-31 October en 1 November in het AVIO-gebouw van het Amsterdams Lyceum, Olympiaplein 6, Amsterdam-Zuid, 's middags van 2-5, 's avonds van 7-10. Opening 30 October, te 2.30 uur door Mevrouw Mr.A.W.Ch. d'Ailly-Fritz. Kindermatinee Zaterdag 1 November 3 uur Poppenkast, goochelaar, sneltékenaar.

Foto 1: Officiële opening van de Fancy Fair, 1952, door Mw. D'Ailly (links met zwarte kraag op jas). Naast haar Bep Horsenail. Rechts Rien de Carpentier, Jim en Miep Lieftinck.

Dan volgt een lijst van wat er allemaal te koop wordt aangeboden. Men is er in geslaagd alle plannen zoals in mei opgesteld, te verwezenlijken. Het boekje “Leven uit het Innerlijk licht” samengesteld uit het Book of Discipline van London Yearly Meeting’, en vertaald door Rob Limburg, kwam op tijd gereed en werd goed verkocht, evenals “Een Quaker getuigt” van Thomas Kelly. Dit boek werd uitgegeven door Daan Daamen. (foto 2) Tientallen personen hebben artikelen ter verkoop geleverd. Zo schonk bijvoorbeeld Abel Herzberg een boek.

Foto 2: Bij de boekenstand, waar het boekje “Leven uit het Innerlijk Licht” dat net verschenen was, te koop wordt aangeboden. Evenals het boek “Een Quaker getuigt” van Thomas Kelly in 1949 uitgegeven door Daan Daamen in Den Haag. V.l.n.r.: Daan Daamen, Kathleen Daamen en Marian Kalf (dochter van Anton en Janet Kalf). Zie voetnoot 1)

Er zijn demonstraties van pottenbakken, weven en portrettekenen.

Foto 3: Portrettekenen: Kunstenaar J. Bottema aan het werk

Foto 4: Portret van Lottie Ketner-Boll met Quaker hoedje

Uit de Betuwe is een grote zending appels gekomen, als tegenprestatie voor het hulpwerk dat het Quaker Relief Team daar deed in 1945. De fruittelers verwoordden dit aldus: “Met het schenken van Betuws fruit, Drukken wij onze dankbaarheid uit!”

Foto 5: De zaal voor het kinderprogramma was afgelaten vol; ook de ouders kwamen kijken naar de goochelaar Voor de kinderen was er een middag vullend programma met o.a. poppenkast en goochelaar.

De bazaar was een groot succes, dankzij de inzet van velen. Hij werd druk bezocht en kreeg landelijke bekendheid. De opbrengst was het gigantische bedrag van maar liefst fl. 7000. Het fruit uit de Betuwe bracht fl. 600 op. Een geweldige prestatie!

Een kort verslag is te vinden in de Vr.Kr. van november 1952.

Foto 6: Enkele personen die op Fancy Fair aanwezig waren. V.l.n.r.: onbekende, Rien Buter jr. en Miep Lieftinck-Drekhage. Zie voetnoot 2)

Voetnoten

1. Daan en Kathleen Daamen emigreerden enkele jaren later naar New Zeeland. Hun kinderen Betty en Chris volgden. Marian Kalff was de dochter van Anton en Janet Kalff.
2. Rien Buter jr., zoon van Rien Buter sr. en Rieke Buter- den Tonkelaar was tot in de 80-er jaren van de vorige eeuw lid van het genootschap. Hij overleed op 23 oktober 2019 op hoge leeftijd.

“We geven niet op. Nooit.”

INLIA, waar alle vier de Quaker maandvergaderingen bij zijn aangesloten.

“Ik ben heel trots op wat we doen”, zegt verpleegkundige Alfa de Bruijn, “We laten mensen niet op straat staan, we blijven hen de hand reiken, ook als het heel moeilijk is en alles tegenzit. We geven niet op. Nooit.” Ze knikt erbij. Zo is het.

Alfa werkt nu ruim een jaar bij INLIA. Ze is nog steeds dolblij dat ze die stap heeft gezet. Al loopt ze zich de benen onder het lijf vandaan. Want Alfa was tot nu toe de enige verpleegkundige bij INLIA-projecten en had dus drie locaties onder zich: de BBB+ (Bed, Bad, Brood+opvang) in Emmen, de LVV (Landelijke Vreemdelingen Voorziening) in Groningen (voorheen ook BBB+) en de TussenVoorziening (verblijfplaats voor vluchtelingen die wachten op een woning) in Eelde. Om en nabij zo’n 400 mensen. Best druk, in je eentje. “Maar de manier waarop we hier met de mensen omgaan, maakt het veel makkelijker om je werk te doen”, vertelt ze, “Ik sta dicht bij mensen, geef hen het gevoel dat ze er niet alleen voor staan. Ik werk met ze samen. Dat is al winst. Belangrijker nog: mensen worden door de aanpak hier geactiveerd. En dat scheelt de wereld. Ook voor hun gezondheid.”

Ze haalt onderzoek aan van Kees Laban, de internationaal toonaangevende psychiater en tropenarts die vorig jaar overleed. Laban toonde aan dat de omstandigheden en regels in AZC’s de gezondheid van asielzoekers ondermijnen: de gedwongen passiviteit, het gebrek aan controle over hun situatie en de jarenlange onzekerheid maken mensen letterlijk ziek.

Alfa weet er alles van, want ze werkte voorheen zelf in een AZC. “Mensen mogen niks en kunnen alleen maar piekeren. Dat is heel slecht voor hun gezondheid. Daarbij komt dat ze afstandelijk benaderd worden. Alsof je uit moest gaan van slechte wil. Dat helpt ook niet.” Ze kan zich opwinden over de kortzichtige benadering van vluchtelingen.

“We maken mensen ziek, dat snap ik niet”

“Er is geen visie op omgaan met asielzoekers en al helemaal niet op omgaan met ongedocumenteerden. Er is alleen het idee ‘we laten mensen zich onwelkom voelen en dan gaan ze misschien wel weg’. Maar dat kunnen ze niet, ze worden alleen maar ziek. We maken mensen daarmee ziek, dat snap ik niet. Het is dom. Als je als overheid wil dat mensen perspectief vinden om te vertrekken, dan moet je ze niet ziek maken. Zelfs enkel uit economisch oogpunt bekeken, wordt de samenleving daar niet beter van.”

INLIA heeft in de opvang van de ongedocumenteerden een totaal andere aanpak. Gasten worden vanaf binnenkomst positief benaderd en geactiveerd. Ze krijgen respect, vertrouwen en delen de verantwoordelijkheid voor de opvang

met de medewerkers. Dat betekent veel voor de mensen. “Je ziet dat het goed doet. En dat het werkt.” Toch heeft ook INLIA te maken met obstakels die in de weg staan van goede gezondheidszorg.

Om te beginnen komen de gasten over het algemeen binnen zonder medisch dossier. Ze zijn op straat gezet en weten niet hoe ze medicatie of zorg kunnen krijgen. Diabetici in een rolstoel, mensen met hartklachten. Gewoon op straat. Zonder medicatie. Die mensen weten vaak zelf bitter weinig over hun medische staat en behoeften. Aan Alfa de taak om het uit te vogelen, overigens zonder dat INLIA aanspraak kan maken op tolken-vergoeding. Ga er maar aan staan.

Daarbij komt: de gasten in de opvang zijn onverzekerd en ook onverzekerbaar. Dat maakt dat vergoedingen voor behandelingen in het ziekenhuis of elders een bureaucratische worsteling zijn. Het is Alfa een doorn in het oog. “Soms duurt het maanden voordat toegang tot zorg geregeld is.” Nog zoiets dat energie vreet: sommige zorgverleners denken dat ze niet mógen helpen. Of de keren dat de geestelijke gezondheidszorg geen aanknopingspunt ziet om een patiënt te behandelen omdat diens situatie niet stabiel is. “Dat is echt frustrerend.”

Begrijp haar niet verkeerd: de instanties en mensen waarmee INLIA samenwerkt zijn fantastisch. Die doen hun uiterste best. “Soms duurt het maanden voordat zo’n arts wordt uitbetaald, maar werkt die wel gewoon door.” Ze hoopt dat de LVV leidt tot verbetering van procedures en toegang, nu dat een pilot is die door de regering is geïnitieerd.

De regering wil hiermee ‘duurzame oplossingen’ bewerkstellingen voor de doelgroep; dat mensen erin slagen terug te keren naar hun eigen land, zich le- gaal vestigen in een ander land of een verblijfsvergunning krijgen in

Nederland. “De regels werken ons nu nog tegen. Maar ik hoop dat ze in Den Haag snappen dat duurzame oplossingen er alleen komen met fatsoenlijke toegang tot gezondheidszorg.” Dat is een kwestie van afwachten, maar zoals Alfa al zei: “We geven niet op. Nooit.”

. Alfa de Bruijn met een client.

Jeanette Noëlhuis

Van de website: <http://noelhuis.nl/huis/>

Het Jeannette Noëlhuis is een leefgemeenschap in Amsterdam Zuidoost.

Onze levensstijl is gebaseerd op eenvoud, gastvrijheid, gebed en directe actie voor een betere samenleving. De gemeenschap is ontstaan vanuit de Catholic Worker-beweging in de Verenigde Staten.

De Catholic Worker is een beweging van radicale christenen en is pacifistisch en anarchistisch ingesteld: onze loyaliteit aan het Koninkrijk van God is groter dan onze loyaliteit aan het Koninkrijk der Nederlanden. Ons streven is om het evangelie handen en voeten te geven door vreedzame getuigenissen op plekken waar het wringt en door concrete hulp aan de armsten.

In het evangelie van Mattheüs (hoofdstuk 25) zegt Jezus: “Al wat jullie gedaan hebben voor een van de onaanzienlijksten van mijn broeders en zusters, hebben jullie voor Mij gedaan”. Tot de onaanzienlijksten horen ook de mensen in onze samenleving die wij het stempel ‘illegaal’ opdrukken. Daarom leven we samen met tien tot veertien mensen zonder papieren (afhankelijk van het aantal kinderen dat bij ons woont), die soms nog wel en soms ook niet uitzicht hebben op een verblijfsvergunning. We (proberen te!) delen wat we hebben met anderen die minder hebben. We vragen geen salaris voor wat we doen, maar ontvangen wel kost en inwoning.

In onze kerngroep en gemeenschap werken christen-anarchisten en sociaaldemocraten, veganisten, vegetariërs en vleeseters, hardcore protestanten en Latijn prevelende katholieken, bewust baanlozen en full time werknemers, jong en iets minder jong, homo en hetero, man en vrouw, samen onder één

dak. De Catholic Worker-beweging heeft geen partijprogramma of hoofdkantoor. Ieder binnen de beweging zoekt steeds opnieuw naar nieuwe en oude antwoorden op de vragen van de tijd. We zien het als een persoonlijke taak van ieder om te helpen wanneer iemand in nood is. We maken geen aanspraak op overheidsgeld. Dankzij de steun van veel mensen, engelen en heiligen en Gods erbarmen kan deze gemeenschap bloeien.

*Wake bij de Grensgevangenis. Op het span-
doek: Liberté pour tous, Freedom for all*

In het Noëlhuis wonen we samen met ongedocumenteerde vluchtelingen. We vinden het heel leuk om onze huisgenoten een veilige plek te kunnen bieden, en beter te leren kennen. Wij geloven in kleinschalige opvang, waarbij mensen elkaar persoonlijk leren kennen. Wij als kern-team, en onze vrijwilligers, leren iets meer over hoe het is voor mensen die de wind niet mee hebben in Nederland en in de wereld. En onze huisgenoten leren Nederlands kennen, kunnen de taal sneller leren en vieren hun eerste sinterklaas. Dat zijn de mooie kanten van gastvrijheid verlenen!

De mensen van het Jeanette Noëlhuis deden mee aan de actie van Greenpeace. In de vorm van 'bidden voor ommekeer en heil voor de schepping' op zaterdag 14 december op Schiphol:

We deelden informatie, beantwoordden vragen en vormden een groepje buiten-bidders en een groepje binnen-bidders en buddies binnen die groepjes en zetten de bloemen in de vazen voor de binnen en buiten gebedsgroepjes. Een groepje ging Schiphol binnen om te bidden, waar ook de (burgerlijk ongehoorzame) massa actie in Greenpeace verband plaatsvond. Een ander groepje van ons was buiten aan het bidden. Daarna was er ook de (door de gemeente toegestane) ondersteunende manifestatie. We bleven natuurlijk liefdevol en onderschreven de actieovereenkomst

van Greenpeace. Aan de gezamenlijke actie deden duizenden mensen mee op zes plaatsen in Nederland.

Vrienden in het hele land

Maandvergaderingen, bijeenkomsten:

Noord en Oost Nederlandse
A'dam
Deventer
Driebergen
MiZuNed
Haagse
Breda/Helmond

Quaker Secretariaat:

Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers).

Tel.: 06 13700682, e-mail: secretariaat@deQuakers.nl.

Penningmeester Nederlandse Jaarvergadering:

Bankrek. NL65 TRIO 0212 3772 64 t.n.v. Rel. Genootschap der Vrienden - Quakers- te Amsterdam.

Quaker Bibliotheek:

Vossiusstraat 20, 1071 AD Amsterdam, open op afspraak 'Bibliothecaris: Marianne IJspeert, tel. 020-6125703 (06-12730475).

Quaker Literatuur:

Willem Furnée; Badhuisweg 149, 2597 JN 's-Gravenhage tel.: 070-3220544, e-mail:

litteratuur@Quakers.nu. Bankrek.: NL65 TRIO 0212 3772 64 t.n.v. Rel. Genootschap der Vrienden - Quakers-te Amsterdam. m.v.v. Quaker Literatuur.

Amsterdamse Maandvergadering:

Schrijver: Marianne IJspeert, W. de Zwijgerlaan 21-III, 1056JD Amsterdam tel. 020-6125703 e-mail:

mijquak.1@online.nl Bankrek.: NL81 INGB 0004 9200 51 t.n.v. A'damse MV Quakers te Anna Paulowna.

Haagse Maandvergadering:

Schrijver: Anneke Spreij, e-mail: haagsevrienden@Quakers.nu.

Haagse Maandvergadering, Stadhouderslaan 8, 2517 HW 's-Gravenhage. tel. 070-3600621, Bankrek.: NL48 INGB 0001 8562 21 t.n.v. Haagse Vrienden, Quakers Den Haag.

Midden- en Zuid-Nederlandse Maandvergadering:

Schrijver: Els Ramaker, Prinses Marijkelaan 31, 4002AT Tiel, tel. 0344 606818/0636361350. email:

els@ramaker.me. Bankrek.: NL67 TRIO 0197 6518 52 t.n.v. MZNMV Quakers.

Deventergroep:

Inlichtingen: Frieda Oudakker 0644794366, email: friedaoudakker@gmail.com.

Noord Oost Nederlandse Maandvergadering:

Schrijver: Kees Nieuwerth; Hoofdstraat 26; 9514 BE Gasselternijveen; k.nieuwerth@wxs.nl Bankrek.:

NL12 INGB 0001 5908 95 t.n.v. N.O.N. MV Rel. Gen. der Vr. te Groningen.

Quaker Hulpfonds:

Schrijver vacature. Penn: Dick Meijaard, e-mail: persel@xs4all.nl. Bankrek. is NL94 TRIO 0338 4113 64.

t.n.v. Quaker Hulpfonds Religieus Genootschap der Vrienden, Quakers, te Amsterdam.

Vrienden voor Brussel (VVQREA):

Schrijver: Corien van Dorp, tel: 070-3867309. e-mail: vvqrea@gmail.com. Bankrek. NL93 TRIO 0391 2219

65 - t.n.v.: Vrienden van de Quakerraad te Helmond.

Vriendenkring:

Per 1 jan. 2019 de abonnementsprijs van de Vriendenkring: €30,- voor Nederland en €45,- voor Buitenland (ook Europa). NL65 TRIO 0212 3772 64 t.n.v. Religieus Genootschap der Vrienden Quakers te Amsterdam

met vermelding van 'Abonnement Vriendenkring'. e-mail: vriendenkringredactie@gmail.com

Waar zijn Quakerbijeenkomsten?

Wijdingsamenkomsten in Nederland en België

Amsterdam	Iedere zondag 10.30	Vossiusstraat 20, Amsterdam, info: 020-6125703 e-mail: mijquak.1@online.nl
Antwerpen	Geen vaste tijdstippen	Info Jan Peeters, tel.: 0032.15.24 75 10 e-mail : boekrijk@hotmail.com
Bennekom/Wageningen	2 ^e en 4 ^e zondag: 10.30-11.30 in Wageningen! Thuis Wageningen, Stationsstraat 32, 6701 AM	e-mail: els@ramaker.me Op de 2e zondag van de maand is er eerst een gesprek vanuit de stilte en daarna wijdingsamenkomst tot 11.30.
Brussel	Iedere zondag 11.00	Quaker House, Square Ambiorix 50, 1000 Brussel, tel.: 00.32.2.230 49 35
Den Haag	Iedere zondag 10.30 HapStilSnap: 12 feb 18:15 12 mrt 18:15	Stadhouderslaan 8, Den Haag. Kinderen zijn altijd welkom. Bij kennisgeving vooraf is er voor hen een aangepast programma. Info: tel. 070-3600621
Driebergen	Normaal iedere 3 ^e zondag, 10.30 in 't Haagje 1, Driebergen -Rijsenburg.	Onze kinderen verheugen zich op gezelschap! Voor informatie: 0648255846 of per mail: Quakers@marielke.nl
Deventer	3 ^e zondag 10.30 Gespreksavond: informatie bij Frieda.	In het Meester Geertshuis, Assenstraat 20, 7411JT Deventer. Inlichtingen bij Frieda Oudakker tel. 0644794366, e-mail: friedaoudakker@gmail.com
Gent	2 ^e woensdag 20.00-22.00. 4e zondag 11.00-13.00.	In het zaaltje boven vzw Trafiek, aan Pierkespark in de Brugse Poort. (vooraf graag contact opnemen, Quakercirkels@gmail.com)
Groningen	2 ^e en 4 ^e zondag 10.30 In De Poort, Moesstraat 20, 9717JW Groningen, tel. 050-5712624	Kinderen zijn welkom! Graag tevoren doorgeven aan de schrijver: Kees Nieuwerth e-mail: k.nieuwerth@wxs.nl
Wijhe, bij Zwolle	Eerste zondag 10.30	Wim Balijon, tel.: 0570-597170 Slotpark 77, 8131 DW Wijhe. Graag aanmelden.
Zwolle	Wo 22 jan. 18.00-20.30 Van Nispensingel 5, 8016LM Zwolle	Hap-Stil-Snap Bij Marlies en Sytse Tjallingii, 06-23869715, graag even aanmelden bij Marlies marliestjallingii@home.nl

Wijdingsamenkomsten op Afstand

Online meeting for worship: op tijdstippen rekening houdend met verschillende tijdzones, bekendmaking op: Quakerworship.org

Zo maar wat ideetjes

over een mogelijke nieuwe naam en nieuw logo voor de Vriendenkring.
Graag jouw reactie. Welke naam spreekt je het meest aan? Welk logo?
Schrijf je reactie naar vriendenkringredactie@gmail.com.

